خبر

معاون اجرایی شورای عالی قرآن خبرداد
اقدام شورای عالی قرآن برای پیگیری منویات اخیر رهبر انقلاب

معاون اجرایی شورای عالی قرآن از اقدام این شورا برای تحقق بیانات اخیر رهبر معظم انقلاب خبر داد و گفت: در این راستا موضوع مهندسی تلاوت در دستور کار نشست آینده شورا قرار گرفت. به گزارش فارس، رهبر معظم انقلاب در طلیعه ماه مبارک رمضان در جمع قاریان، حافظان و استادان قرآن کشور نکاتی را درباره انس با قرآن، نکات فنی خطاب به قاریان و حافظان و همچنین رشد و رونق فعالیت‌های قرآنی به‌خصوص در مساجد مطرح کردند. محمدتقی میرزاجانی، معاون اجرایی شورای عالی قرآن درباره دیدار با رهبر معظم انقلاب گفت: پس از دو سال عدم توفیق دیدار حضوری قرآنیان با رهبر معظم انقلاب اسلامی به علت شرایط کرونایی، بحمدالله امسال این امکان فراهم شد تعدادی از استادان، قاریان و حافظان ممتاز قرآن از استان‌های مختلف کشور در طلیعه ماه مبارک رمضان به این دیدار معنوی شرفیاب شوند. معاون اجرایی شورای عالی قرآن افزود: در این محفل نورانی که حدود سه ساعت به طول انجامید، پس از برنامه‌های تلاوت، تواشیح، دعا و مناجات که به زیبایی توسط هنرمندان قرآنی اجرا شد، بیانات ارزشمند و تخصصی رهبر معظم انقلاب، روح تازه‌ای در کالبد جامعه قرآنی کشور دمید و موجی از انگیزه و نشاط را برای تلاش مضاعف فعالان این عرصه ایجاد کرد. میرزاجانی با بیان اینکه فرمایشات مهم و دقیق رهبر انقلاب در چند محور کلی شامل فیوضات ماه مبارک رمضان، انس با قرآن، نکاتی خطاب به قاریان قرآن و پیشنهادی برای گسترش فعالیت‌های قرآنی ایراد شد، گفت: ضمن اینکه شایسته است همه این منویات و تذکرات نصب‌العین آحاد عاشقان قرآن و ولایت و دست اندرکاران امر قرار گیرد، لازم است توصیه‌های ایشان خطاب به جامعه قرآنی به صورت ویژه توسط نهادهای قرآنی کشور و خود قاریان و حافظان عزیز پیگیری شود. وی ادامه داد: در شورای عالی قرآن به عنوان یکی از نهادهایی که به سهم خود مأموریت و تکلیف در این زمینه دارد، پس از این دیدار، دو جلسه برگزار شد و بیانات مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. معاون اجرایی شورای عالی قرآن عنوان کرد: تحقق منویات معظم‌له، مستلزم اهتمام جدی و به‌میدان آمدن همه مجموعه‌ها و تشکل‌های قرآنی کشور، نهادهای فرهنگی و دستگاه‌های پشتیبانی کننده با تمام ظرفیت و توان است. شورای عالی قرآن در نخستین اقدام، واکاوی ابعاد مختلف موضوع مهندسی تلاوت را که در کلام رهبری به زیبایی تبیین شد، در دستور کار هفدهمین نشست تخصصی سالانه خود در سال جاری قرار خواهد داد. میرزاجانی افزود: از صاحبنظران، استادان و کارشناسان عرصه تلاوت درخواست می‌کنیم برای ورود هرچه پربارتر به این موضوع، نقطه نظرات و ملاحظات کلی و جزئی خود را با ما به اشتراک بگذارند. در این مقطع، ارائه این نظرات و مشورت‌ها می‌تواند به کیفیت و نحوه ورود به این مقوله و تبیین مطلوب آن در نشست هدفمند کمک کند. ان شاءالله در آینده نزدیک و پس از فراهم شدن مقدمات لازم، چارچوب و محورهای جزئی و دقیق‌تری را ذیل موضوع مهندسی تلاوت مشخص و اعلام خواهیم کرد تا شرایط مشارکت علاقه‌مندان تسهیل شود.

وی گفت: در چند نشست تخصصی سال‌های گذشته، به برخی از زوایای مهندسی تلاوت و ویژگی‌های تلاوت استادانه پرداخته شد، اما در نشست امسال ضمن طرح مباحث تکمیلی، تلاش خواهد شد با نگاه و رویکرد کاربردی و عملی به این موضوع توجه شود. معاون اجرایی شورای عالی قرآن در مورد اجرایی کردن توصیه رهبر انقلاب به تشکیل پایگاه‌های قرآنی در مساجد هم گفت: درصدد رایزنی و هماهنگی با نهادهای دارای مسئولیت در این حوزه هستیم.

موعظه

اصغر طاهرزاده

چرا خداوند «گرسنگی» و «سجده» را بهترین شرایط برای قرب به خود معرفی می‌کند؟

در حدیث معراج داریم خداوند خطاب به پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: ای احمد! اگر دوست داری پارساترین مردم باشی، نسبت به دنیا بی‌رغبت و به آخرت تمایل داشته باش. پس رسول خدا(ص) پرسیدند: ای پروردگار من! چگونه در عمل

نسبت به دنیا کاملاً بی‌رغبت باشم؟ پروردگار فرمود: از خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها و پوشیدنی‌ها به کمترین مقدار بسنده کن و برای فرزای خود چیزی ذخیره ننمای و نام به یاد من باش. تا آنجا که خداوند به رسول خود می‌فرماید: شبت را چون روز نگه دار و روزت را چون شب قرار بده. آن حضرت پرسید: چگونه اینچنین کنم؟ خداوند فرمود: خوابت را نماز و طعامت را گرسنگی قرار بده. می‌فرماید کسی را که گرسنگی را روشنی چشم و شادی قلب خود محسوب کند، وارد بهشت می‌سازم. در ادامه می‌فرماید: ای احمد! ای کاش مزه گرسنگی و سکوت و خلوت و تنهایی و آنچه به خاطر این اعمال حاصل می‌شود را می‌چشیدی. پس گفت: پروردگارا! میراث و حاصل گرسنگی چیست؟ پروردگارش فرمود: حکمت و راهیابی به حقایق و حفظ قلب از وسوسه‌های شیطان و تقرب و نزدیکی به من و حزن دائم و نجات از شادی‌های مستانه و کم خرجی بین مردم و اظهار گفتار حق و آزاد شدن از نگرانی از اینکه زندگی او به سختی بگذرد یا به آسانی ای احمد! آیا می‌دانی بدنه من در چه شرایطی از همه وقت به من نزدیک‌تر است؟ پروردگارا! میراث و حاصل گرسنگی چیست؟ پروردگارش فرمود: حکمت و راهیابی به حقایق و حفظ قلب از وسوسه‌های شیطان و تقرب و نزدیکی به من و کنم؟ خداوند فرمود: خوابت را نماز و طعامت را گرسنگی قرار بده. می‌فرماید شاید بهترین شرایط برای نزدیکی به خدا کدام است؟ چون هدف اصلی و اساسی هر کس خداوند است و حالا حضرت رسول اکرم (ص) برای رسیدن به این هدف بزرگ سؤال می‌کنند و خداوند «گرسنگی» و «سجده» را بهترین شرایط برای قرب بنده به خود معرفی می‌کند. زیرا هر اندازه که انسان، «خود» و میل‌های خود را نفی کند، به همان اندازه نزدیکی به حق را در خود احساس می‌نماید. انسان از طریق گرسنگی می‌تواند میل‌های خود را نفی نماید که به آن نفی انانیت گویند و از طریق سجده، احساس هست بودن در مقابل خدا در انسان از بین می‌رود. همه این دستورات برای آن است که انسان به گوهر قدسی خود دست یابد و از طبع حیوانی خود آزاد شود زیرا تا انسان بر طبع حیوانی خود حاکم نشود نمی‌تواند به حقایق عالم مرتبط شود.

دعا

در دعای روز هشتم ماه رمضان چه می‌خوانیم؟
از یتیم‌نوازی تا همنشینی با خوبان

«اللّهُمَّ اَرْزُقْنی فیهِ رَحْمَةَ الْأَیْتامِ وَ إِطْعامَ الطَّعامِ وَ إِفْشاءَ السَّلامِ وَ صُحْبَةَ الْکِرامِ بِطَوْلِکَ یا مَلْجَأَ الْآمِلینَ».

در دعای روز هشتم ماه رمضان، روزه‌دار چهار تقاضا از خدا می‌کند که جنبه اجتماعی دارد. یعنی در دعای امروز خداوند بنا دارد به ما آداب اجتماعی، یا بهتر بگویم یاد آوری کند. یتیم‌نوازی، اطعام، سلام آشکار و واضح و نیز همنشینی با اهل کرم و نیکان مواردی است که مورد درخواست امروز روزه‌دار است.

نخستین مورد یتیم‌نوازی است، ترحم و مهرورزی به یتیم، توجه به زندگی و رسیدگی به وضعیت او به لحاظ مالی، تربیتی و فرهنگی و نیز از لحاظ عاطفی از وظایف مهم انسان محسوب می‌شود که در اسلام تأکید فراوان و در قرآن بدان اشاره شده: «فَأَمَّا الْیَتیمَ فَلَا تَقْهَرْ» یتیم را با قهر و بی‌مهری از خود دور نکنید، مصداق کلام است. امام علی(ع) که پدر یتیمان نام گرفته در بستر شهادت ۲۰ وصیت ارزشمند دارد که انسان را متنبه می‌کند. زمان بیان این وصایا خطاب به فرزندان، در آن حال و شرایط، دلیل بر اهمیت موضوع است، می‌فرماید «اللّه اللّه فی الایتام» که بر توجه به رسیدگی به وضعیت ایتام تأکید می‌کند و یک عمل صالح مهم در آداب اجتماعی اسلام است.

مبادا حق یتیمی در جامعه ضایع شود. همه باید توجه داشته باشند نقصی را که در زندگی یا به دلیل نبودن پدر و سرپرست ایجاد شده به‌گونه‌ای جبران شود که از خدا توفیق یتیم‌نوازی را دارا می‌طلبد.

درخواست دوم رسیدگی به تهیدستان جامعه و گرسنگان است. سیر کردن روزه‌داران، پاداش و ثواب بزرگی دارد. پیامبر اکرم(ص) در خطبه شعبانیه می‌فرماید: اطعام یکی از برنامه‌های شما در ماه رمضان باشد. اینکه انسان غذایی آماده و مهیا کند که یک عمل صالح و کار ارزشمند است. در باب اطعام توجه به تهیدستان و فقرا اولویت دارد. اما اطعام غیر آن‌ها نیز سفارش شده و در کل مورد پسند و تأیید است.

لزومی ندارد از خویشاوندان یا نیازمندان باشند بلکه این اطعام دیگران تجلی اسم رازقیت خدا را دارد، به این وسیله روزی را به بندگان خدا می‌رساند و برای بندگان او واسطه نعمت می‌شود.

نکته مهم آن است در اطعام لزومی ندارد یک سفره اعیانی تدارک ببینیم. در خطبه شعبانیه آمده برخی می‌گویند توان اطعام نداریم چه کنیم؟ حضرت می‌فرماید: هرچند به یک لیوان آب یا خرما این کار را رکنیدد که منظور افطاری ساده است. کمی کار و این منطق که در انسان اهل اطعام بودن تجلی کند مهم و کار بسیار خوبی است.

ان شاءالله خدا توفیق بدهد وقتی مکه و مدینه مشرف می‌شوید در رمضان و غیره آن زمانی که روزه مستحب است امام رضا(ع) از همنشینی با افطاری ساده یا چند خرما و نان و پنیر دعوت می‌کنند، چرا که این‌ها اثر دارد و بر رفتار شما تأثیرگذار است.

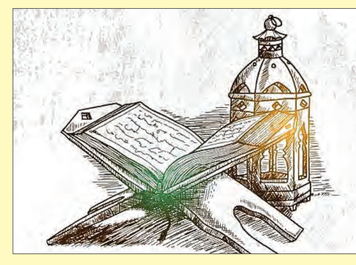

در نشست علمی «نظریات علوم انسانی در زمینه زیارت‌پژوهی و امکان هم‌افزایی با مسئله زیارت در تمدن اسلامی» بررسی شد

حرف زدن از «زیارت» به زبان بین‌الملل

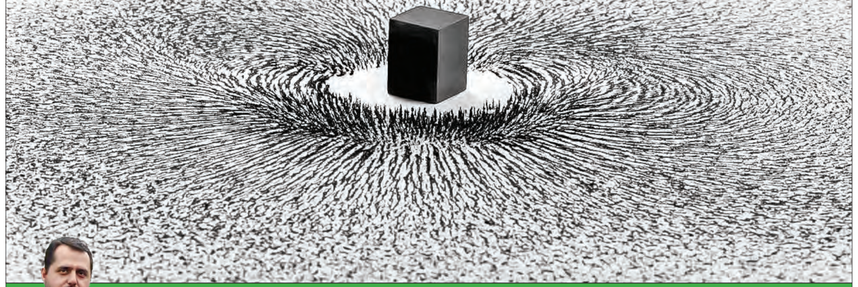

گزارش

باید نسبت رسانه، محیط زیست، مادیت و امثال این‌ها را با نظریه‌های زیارتی در بیاوریم و تلاش کنیم نظریه‌های اولیه‌ای مبتنی بر زیارت اسلامی پیدا نموده، آن‌ها را در مقیاس جهانی عرضه و بازخورد در یافت کنیم و یک قدم به جلوتر برویم

محسن فاطمی‌نژاد

مسئله «حج» و «زیارت» در آکادمی‌های بین‌الملل یعنی در پژوهش‌های ارائه شده به زبان انگلیسی و زبان‌های اروپای غربی رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است اما اغلب پژوهش‌ها مربوط به مسئله حج است و مسئله زیارت به آن معنایی که در ذهن ما وجود دارد، در حاشیه مباحث مربوط به مطالعات حج قرار می‌گیرد. بر همین اساس، مرکز مطالعات اسلامی معاصر دانشگاه علوم اسلامی رضوی نشستی با عنوان «نظریات علوم انسانی در زمینه زیارت‌پژوهی و امکان هم‌افزایی با مسئله زیارت در تمدن اسلامی» برگزار کرده که در آن پیمان اسحاقی، دانشجوی دکترای انسان‌شناسی دانشگاه آزاد برلین به ارائه دیدگاه‌هایش در این موضوع و به‌خصوص زیارت در علوم انسانی بین‌الملل پرداخته است. در ادامه خلاصه‌ای از دیدگاه‌های این پژوهشگر علوم اسلامی در این نشست را از نظر می‌گذرانید.

■ جایگاه کتاب «صور ابتدایی حیات دینی» و دیدگاه‌های دورکیم در خصوص زیارت

تقریباً در همه آثاری که در زمینه نظریه زیارتی نوشته شده، پیشینه بحث نظری در خصوص زیارت را به امیل دورکیم و کتاب «صور ابتدایی حیات دینی» او می‌رسانند. دورکیم در این کتاب به صورت مستقیم در خصوص زیارت صحبت نکرده ولی بعداً زیارت‌پژوهان در علوم انسانی از تعریفی که او از مسئله دین ارائه داده بسیار استفاده کرده‌اند.

نکته این است در کشور ما وقتی دورکیم خوانده می‌شود در بسیاری از موارد، مطالبی که ایشان در خصوص جوامع ابتدایی یا شکل‌گیری دین گفته، کاملاً فهمیده نمی‌شود چرا که ما از منظر ادیان ابراهیمی به مفاهیمی که او اشاره کرده نگاه می‌کنیم. ما برای اینکه بتوانیم نظر او را درست بفهمیم -که بیشتر درباره سنت‌های متعلق به جوامع ابتدایی است- باید خودمان را به جای ایشان قرار دهیم؛ به عبارت دیگر تصور کنیم با مردمی از قبیله‌ای مواجه می‌شویم که هنوز تحت تأثیر ادیان ابراهیمی نیستند و می‌خواهیم بفهمیم چرا این‌ها دست به برخی اقدامات مذهبی یا فرهنگی یا آیینی می‌زنند. به این ترتیب نظر او را درست بفهمیم. دورکیم می‌گوید -که البته خودش به این حرف متقطع شده و زندگی اجتماعی شکل گرفته و این‌ها قوانینی را برای خودشان ساخته‌اند. این حرف دورکیم را بقیه دانشمندان علوم اجتماعی هم می‌زنند. آن‌ها می‌گویند پس ذات ادیان این طور است، ما می‌گوییم یک مسئله وحی وجود دارد و بعد از آن، وحی متقطع شده و زندگی اجتماعی شکل گرفته و این‌ها قوانینی را برای خودشان ساخته‌اند. این حرف دورکیم را بقیه دانشمندان علوم اجتماعی هم می‌گوید. به همین دلیل حرفی که دورکیم و دیگران دارند برای توضیح دادن این قضایاست. دورکیم اصل را بر این می‌گذارد که همه گروه‌های انسانی (آن مفهوم جامعه) یک مفهومی است که سر آن اتفاق نظر وجود دارد. او می‌گوید من به جوامع یک چیزهایی ساخته‌اند که بتوانند با هم‌دیگر زندگی کنند. قسمت دوم حرفی که ما می‌زنیم، قسمت اصلی حرفی است که دانشمندان علوم اجتماعی می‌زنند. آن‌ها می‌گویند پس ذات ادیان این طور است. ما می‌گوییم یک مسئله وحی وجود دارد و بعد از آن، وحی متقطع شده و زندگی اجتماعی شکل گرفته و این‌ها قوانینی را برای خودشان ساخته‌اند. این حرف دورکیم را بقیه دانشمندان علوم اجتماعی هم می‌زنند. آن‌ها می‌گویند پس ذات ادیان این طور است، ما می‌گوییم یک مسئله وحی وجود دارد و بعد از آن، وحی متقطع شده و زندگی اجتماعی شکل گرفته و این‌ها قوانینی را برای خودشان ساخته‌اند. این حرف دورکیم را بقیه دانشمندان علوم اجتماعی می‌زنند. آن‌ها می‌گویند پس ذات ادیان این طور است، ما می‌گوییم یک مسئله وحی‌وجود دارد و بعد از آن، وحی متقطع شده و زندگی اجتماعی شکل گرفته و این‌ها قوانینی را برای خودشان ساخته‌اند. این حرف دورکیم را بقیه دانشمندان علوم اجتماعی می‌زنند. آن‌ها می‌گویند پس ذات ادیان این طور است، ما می‌گوییم یک مسئله وحی